

HISTORICA OLOMUCENSIA
48–2015

SBORNÍK
PRACÍ HISTORICKÝCH
XXXVIII

HISTORICA OLOMUCENSIA
48–2015

Sborník prací historických
XXXVIII

KATEDRA HISTORIE

UNIVERZITA PALACKÉHO OLOMOUC

Univerzita Palackého v Olomouci
Olomouc 2015

Zpracování a vydání publikace bylo umožněno díky finanční podpoře udělené roku 2015 Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci Institucionálního rozvojového plánu, programu V. Excelence ve vzdělávání, Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci: Podpora časopisů vydávaných na FF UP.

Návaznost, periodicita a anotace:

Časopis *Historica Olomucensia*, Sborník prací historických je vydáván od roku 2009. Navazuje na dlouholetou tradici ediční řady *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis – Historica*, Sborník prací historických, která začala být vydávána v roce 1960. Od dubna 2015 je zařazen do prestižní evropské databáze odborných časopisů ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences). Od roku 2009 je na seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice. Od roku 2009 vychází dvakrát ročně, s uzávěrkou na konci dubna a na konci října. Oddíl Články a studie obsahuje odborné recenzované příspěvky věnované různým problémům českých a světových dějin. Oddíl Zprávy zahrnuje především informace o činnosti Katedry historie FF UP v Olomouci a jejích pracovišť či dalších historických pracovišť v Olomouci a případně také životopisy a bibliografie členů katedry. Posledním oddílem časopisu jsou recenze.

Výkonný redaktor a adresa redakce:

PhDr. Ivana Koucká, Katedra historie FF UP, Na Hradě 5, 771 80 Olomouc.
E-mail: ivana.koucka@upol.cz, kouckai@seznam.cz

Redakční rada:

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc. – předseda (Katedra historie FF UP v Olomouci),
Mgr. Veronika Čapská, Ph.D., Mgr. Martin Čapský, Ph.D. (oba Ústav historických věd Filozoficko-přírodovědecké fakulty SU v Opavě), prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc. (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v Praze), PhDr. Ivana Koucká (Katedra historie FF UP v Olomouci), PhDr. Marek Šmíd, Ph.D. (Historický ústav FF JU v Českých Budějovicích), prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc. (Katedra historie PdF MU v Brně), PhDr. Michael Viktorík, Ph.D. (Katedra historie FF UP v Olomouci).

Etický kodex:

Redakce časopisu přijímá do recenzního řízení zaslané články i další příspěvky všech autorů bez rozdílu, pokud splňují stanovené podmínky pro publikování. Garantuje rovněž všem autorům profesionální recenzní řízení. Další podrobnosti etického kodexu jsou uveřejněny na internetových stránkách časopisu.

Internetové stránky časopisu s informacemi pro autory a s obsahem aktuálních čísel:

www.historie.upol.cz/ho.php

Za obsah a jazykovou správnost prací odpovídají autoři.

Editorky© Ivana Koucká, Zdeňka Žáčková, 2015

ISSN 1803-9561

Succession, periodicity and summary:

The journal *Historica Olomucensia*, The Collection of History Works has been published since 2009. It follows the long-time tradition of series *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis – Historica*, The Collection of History Works, which started to be published in 1960. Since April 2015 the journal has been included in the prestigious European database of scientific journals ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences). Since 2009 it has been on the list of peer-reviewed, non-impacted journals published in the Czech Republic. Since 2009 the periodical has been published twice a year, a closing date is at the end of April and October. The section “Articles and Studies” contains peer-reviewed papers dealing with various topics of Czech and world history. The section “Reports” consists of information about activities of the Department of History of the Philosophical Faculty, Palacký University Olomouc and its projects, or another historical institutes; alternatively also biographies and bibliographies of the Department’s members. The last section of the journal includes reviews.

Editor and contact:

PhDr. Ivana Koucká, Department of History, Philosophical Faculty, Palacký University Olomouc, Na Hradě 5, 771 80 Olomouc

E-mail: ivana.koucka@upol.cz, kouckai@seznam.cz

Editorial board:

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc. – chairman (Department of History, Philosophical Faculty, Palacký University Olomouc), Mgr. Veronika Čapská, Ph.D., Mgr. Martin Čapský, Ph.D. (both Institute of History, Faculty of Philosophy and Science, Silesian University Opava), prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc. (Institute for Contemporary History, Academy of Sciences of the Czech Republic), PhDr. Ivana Koucká (Department of History, Philosophical Faculty, Palacký University Olomouc), PhDr. Marek Šmíd, Ph.D. (Institute of History, Philosophical Faculty, University of South Bohemia České Budějovice), prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc. (Department of History, Faculty of Education, Masaryk University Brno), PhDr. Michael Viktořík, Ph.D. (Department of History, Philosophical Faculty, Palacký University Olomouc).

Code of ethics:

The editors accept all received articles into a peer-reviewed process as well as other authors’ contributions without distinction, if they fulfil stated conditions for publishing. Similarly, they also guarantee all authors a professional peer-reviewed process. The other details of the code of ethics may be found at the journal’s website.

Website (information for authors, content of current issues):

www.historie.upol.cz/ho.php

The authors are responsible for the content and the linguistic correctness of the papers.

Editors© Ivana Koucká, Zdeňka Žáčková, 2015

ISSN 1803-9561

OBSAH

ČLÁNKY A STUDIE

- Josef Šrámek
Formování klášterní domény ve 13. a 14. století na příkladu benediktinských proboštví v Polici nad Metují a Broumově..... 13
- Michal Faist
Jan Jiskra z Brandýsa na vrcholu moci 1445–1451..... 43
- Michal Wanner
Zápas evropských mocností v Indickém oceánu v době války o nezávislost USA 1778–1783..... 69
- Jitka Jonová
Katolický sjezd v Kroměříži a v Olomouci v roce 1901 v kontextu národnostních sporů 99
- Jan Dvořáček – Jan Záhořík
Opožděná nezávislost Džibutska: Strategické postavení francouzské kolonie v Africe, cca 1917–1977..... 111
- David Hubený
Československý ústav zahraniční a pokusy prosadit pěči o podkarpatoruské krajany..... 123
- Miroslav Šepták
K počátkům německo-rakouské roztržky (březen–červen 1933) 141
- Jan Lukáč
Stráž obrany státu v politickém okrese Žamberk v letech 1936–1939 153
- Ondřej Kolář
Bezpečnostní poměry na Těšínsku v období třetí republiky ve světle pamětních knih stanic Sboru národní bezpečnosti..... 173

Martin Vašš
*Možné aplikácie naratívneho konštruktivismu Haydena Whita
 pri historiografickej analýze vybraných diel
 Milana Stanislava Ďuricu a Františka Vnuka*..... 193

Jana Burešová
Československo-australské vzťahy ve druhé polovině 20. století 209

ZPRÁVY

Jan Stejskal
*Zpráva o činnosti Katedry historie Filozofické fakulty
 Univerzity Palackého v Olomouci v akademickém roce 2013/2014*..... 239

Pavčina Kalábková
*Zpráva o činnosti sekce archeologie Katedry historie Filozofické fakulty
 Univerzity Palackého v Olomouci za akademický rok 2013/2014*..... 245

Věra Slavíková
*Zpráva o činnosti sekce archivnictví Katedry historie Filozofické fakulty
 Univerzity Palackého v Olomouci v akademickém roce 2013/2014*..... 249

Pavla Dubská
*K historii průmyslu a techniky na Moravě a ve Slezsku III.
 Od konce 18. století do roku 1918*..... 253

Jana Geršlová
*Zlínská univerzita, Fakulta managementu a ekonomiky
 oslavila 120 let od založení firmy Baťa:
 Konference „Baťův odkaz Evropě – Zodpovědné podnikání“* 255

Pavel Marek
*Miloš Trápl jako historik českého politického katolicismu.
 Příspěvek věnovaný jeho významnému životnímu jubileu* 261

Adrian Papahagi
*A Medieval Manuscript Fragment Signed by Janus Dubravius
 at the Library of the Romanian Academy in Cluj* 273

RECENZE

- Josef Šrámek
Somer, Tomáš:
Smil z Lichtenburka. Příběh velmože bouřlivého věku.
Bohumír Němec – Veduta, České Budějovice 2012.279
- Josef Šrámek
Novotný, David:
*Královští rychtáři ve východočeských zeměpanských městech
v době předbělohorské.*
Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2012.283
- Jana Máčalová
Maiello, Giuseppe:
Vampyrismus a Magia posthuma.
Nakladatelství Epocha, Praha 2014.287
- Jarmila Kašpárková
Čičaj, Viliam a kol.:
*„...z prjsnosti a wssu ostrostu zakazzugeme.“
Sociálna disciplinizácia a zrod modernej spoločnosti.*
Igor Ilit-RádioPrint, Bratislava 2013.291
- Ondřej Kolář
Břach, Radko – Láník, Jaroslav:
*Dva roky bojů a organizační práce:
Československá armáda v letech 1918–1920.*
Ministerstvo obrany ČR – Vojenský historický ústav, Praha 2013.295
- Lukáš F. Peluněk
Stloukal, Karel:
Historie mého života. Skutečnost poněkud zbásněná.
Nakladatelství Václav Žák – Casablanca, Praha 2012.299
- Jana Burešová
Trapl, Miloš:
Můj život s historií.
Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2014.305

THE AUTHORS AND SUMMARIES

The Authors and Summaries.....	311
--------------------------------	-----

ČLÁNKY A STUDIE

RESUMÉ

FORMOVÁNÍ KLÁŠTERNÍ DOMÉNY VE 13. A 14. STOLETÍ NA PŘÍKLADU BENEDIKTINSKÝCH PROBOŠTSTVÍ V POLICI NAD METUJÍ A BROUMOVĚ

Príspevek je zaměřen na problematiku benediktinské kolonizace severovýchodních Čech s důrazem na vznik břevnovských proboštví v Polici nad Metují a v Broumově. Začátek tohoto procesu je tradičně kladen do roku 1213, počátek 13. století proto představuje i výchozí bod příspěvku. Autor se věnuje vývoji obou proboštví, snaží se postihnout vzájemné vazby mezi nimi a jejich proměnu v čase, s použitím retrospektivní metody se pokouší nastínit i postavení Policka a Broumova v rámci širší břevnovské klášterní domény. Severovýchodní Čechy pod břevnovskou správou prošly mezi lety 1213–1322 bouřlivým rozvojem, na jehož konci stál konstituovaný region se sítí vesnic a městskými centry jakožto správou oblasti. Počátek 14. století, kdy byly v Broumově opatem Bavorem z Nečtin vystavěny nový hrad a sídlo proboštví, čímž byl dokončen přesun regionálního centra ze starší Police do novějšího Broumova, představuje symbolické zakončení studie. Dějiny obou břevnovských proboštví představují vzorový příklad vzniku a konsolidace institutu proboštví v rámci středověké církevní správy. Prvek proboštví je přitom původnímu duchu benediktinské správy cizí a představuje tak výraznou inovaci řádových struktur, jež je v českém prostředí vysledovatelná právě od 13. století. Lze se důvodně domnívat, že konstituování proboštví coby podřízených klášterních jednotek a lokálních správních a ekonomických center bylo reakcí na sociální, právní a ekonomické změny v přemyslovském státě. Proboštví tak lze chápat jako výraz modernizačních snah tradičního benediktinského řádu.

Klíčová slova: vrcholný středověk, církevní dějiny, správní dějiny, hospodářské dějiny, středověká kolonizace, kláštery, benediktini, proboštví

SUMMARY

*THE FORMATION OF THE MONASTIC DOMAIN
IN THE THIRTEENTH AND FOURTEENTH CENTURY
THROUGH THE EXAMPLE OF BENEDICTINE PROVOSTRIES
IN POLICE NAD METUJÍ AND BROUMOV*

The article is focused on the Benedictine colonisation in North-Western Bohemia with emphasis on Břevnov provostries in Police nad Metují nad Broumov. The beginning of this process is traditionally dated to 1213 that is why the early 13th century is a starting point of this paper as well. The author deals with the development of both provostries and attempts to describe mutual relations between them and their change in time. Moreover, he also tries to outline a position of regions Policko and Broumovsko within larger Břevnov monastic domain by using a retrospective method. Between years 1213 and 1322, North-Western Bohemia under the Břevnov administration underwent a thunderous development, of which end it is possible to find a constituted region with a village network and town centres as administrative units of this region. The beginning of the 14th century symbolically closes the study. At that time, a new castle and a provostry were built by the abbot Bavor from Nečtiny in Broumov, which finally completed a relocation of a regional centre from older Police to newer Broumov. History of both Břevnov provostries represents a sample demonstration of the foundation and consolidation of the institute of provostry in the medieval ecclesiastical administration. Nevertheless, provostry is not the original part of the Benedictine administration so that it signifies a strong innovation of the order structure which is possible to trace in the Bohemian environment since the 13th century. It may be assumed that the establishment of provostries as subordinate monastic units and local administrative and economic centres was a response to social, legal and economic change in the Přemyslid state. Provostry can be perceived such as a result of modernisation tendencies of the traditional Benedictine Order.

Keywords: High Middle Ages, ecclesiastical history, history of administration, economic history, medieval colonisation, monasteries, Benedictines, provostry

Translated by Mgr. Hana Ferencová

Mgr. Josef Šrámek, Ph.D.
Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Opletalova 334
500 01 Hradec Králové
Česká republika
e-mail: j.sramek@muzeumhk.cz

Dalším omezením byla míra ochoty jednotlivých uherských šlechticů přidat se k němu. Ta se s časem spíše snižovala. Ti se spojenectvím s Jiskrou dostávali do role odbojníků vůči oficiální uherské moci a mohli být potrestáni ztrátou majetku i hrdla. Vše tedy záleželo výhradně na vojenských úspěších. Těch se naštěstí dostávalo Jiskrovi i díky jeho vojenským schopnostem ve velké míře. Vítězství u Lučence v roce 1451 představuje jistě velký vojenský úspěch, který má vzhledem k ostatním nepříznivým okolnostem (finanční problémy, rostoucí přesila nepřátel, první zrada v jeho vlastním táboře a rodící se hnutí Bratříků) poněkud hořkou příchuť. Na toto vítězství bojovníků může být jistě každý Čech hrdý, ale nelze ho přeceňovat. Do budoucna potřeboval Jiskra získat zpět zejména ztracený politický vliv na správu uherského království. Čekaly ho další boje a mohl se nadále těšit i z přízně svého pomalu dospívajícího krále. Přízeň mocných bývá ovšem proměnlivá a podléhá různým okolnostem. Často se od nich člověku může dostat všeho, jen od nich nelze čekat vděk.

RESUMÉ

JAN JISKRA Z BRANDÝSA NA VRCHOLU MOCI 1445–1451

Studie přibližuje další důležitou etapu života moravského válečníka Jana Jiskry z Brandýsa. Po ukončení uherské občanské války získal trůn pro krále Ladislava Pohrobka a chránil jeho zájmy spolu s jeho opatrovníkem římským králem Fridrichem IV. V letech 1445–1447 řídil království spolu se šesti dalšími významnými šlechtici. Jeho soupeř Jan Hunyadi podporoval stavovskou monarchii v Uhrách. Nechal se uherskou šlechtou zvolit za gubernátora. Jan Jiskra postupně ztratil vliv na správu Uher. Držel ale stále rozsáhlá území v horních Uhrách jménem nezletilého krále Ladislava. Úspěšně zmařil pokusy o novou korunovaci Ladislava, která ohrožovala legitimitu držby jeho majetků a oslabovala pozici panovníka ve prospěch uherské šlechty. Bojoval se spojenci Jana Hunyadiho i s ním samotným. V bojích užíval žoldněřskou armádu složenou hlavně z Čechů. V bitvě u Lučence dosáhl velkého vítězství nad gubernátorem Janem Hunyadim. V tomto období se v Jiskrově vojsku objevily případy nejednotnosti, dezerce a dokonce i zrady.

Klíčová slova: středověké Uhry, středověká šlechta, Jan Jiskra z Brandýsa, Ladislav Pohrobek, Fridrich IV., Jan Hunyadi, čeští a moravští válečníci, vojenská historie, bitva u Lucence, Bratřici

SUMMARY

JOHN JISKRA FROM BRANDÝS AT THE HEIGHT OF THE POWER 1445–1451

The article shows another important life period of Moravian warrior John Jiskra from Brandýs. After the end of Hungarian civil war he gained the throne for Ladislaus Posthumous and protected his interests together with his tutor Roman king Frederick IV. During the years 1445–1447 John Jiskra controlled the Kingdom together with other six powerful noblemen. His enemy Jan Hunyadi supported the constitution Monarchy in Hungary. He was voted as a gubernator. Jiskra slowly lost his influence on the political administration. He still held the vast areas in the Upper Hungary on behalf of the under-age king Ladislaus. He successfully thwarted the attempts to a new coronation of Ladislaus that threatened the legitimacy of the tenure of his possessions and also was weakening the position of the monarch in behalf of the Hungarian nobility. He fought with John Hunyadi and with his allies. For the fighting John Jiskra was taking the mercenary army composed mainly of Czechs. In the battle at Lucenec he won a great victory over the gubernator Jan Hunyadi. During this period, there were instances of disunity, desertion and even betrayal.

Keywords: Medieval Hungary, Medieval nobility, John Jiskra from Brandýs, Ladislaus Posthumous, Frederick IV, John Hunyadi, Czech and Moravian warriors, Military history, battle at Lucenec, Hussites

Mgr. Michal Faist
Historický ústav
Filozofická fakulta
Univerzita Hradec Králové
Náměstí Svobody 331
500 00 Hradec Králové
Česká republika
e-mail: M.Faist@seznam.cz

RESUMÉ*ZÁPAS EVROPSKÝCH MOCNOSTÍ V INDICKÉM OCEÁNU
V DOBĚ VÁLKY O NEZÁVISLOST USA 1778–1783*

V úvodu studie se autor podrobně zabývá vymezením asijského bojiště války o nezávislost USA a poukazuje na různé přístupy k chápání vymezení tohoto konfliktu a jeho vztahu k jiným konfliktům v Asii sledovaného období. Následně podává klíčové informace o událostech války na asijských suchozemských i námořních bojištích. Konstatuje, že hodnocení výsledků války bývá poznamenáno perspektivou britsko-francouzského zápasu v Indii. Sledovaná válka přitom není pouhým článkem v řetězci britsko-francouzských zápasů o Indii, nýbrž konfliktem, jehož výsledky měly široké souvislosti. Akcentuje důsledky války pro finanční situaci anglické Východoindické společnosti a definitivní stabilizaci vzájemného vztahu mezi anglickou Východoindickou společností a britským státem a zdůrazňuje přelomový charakter války pro evropský obchod v Asii (úpadek nizozemské, ale i francouzské pozice, vstup nových konkurentů do tohoto obchodu) a pro budoucí vývoj celého Indického subkontinentu (krach posledního pokusu o vznik široké protianglické koalice).

Klíčová slova: americká válka za nezávislost 1775–1783, 2. anglo-majurská válka 1780–1784, 4. anglo-nizozemská válka 1780–1784, francouzsko-britský zápas o Indii, britská koloniální expanze v Indii, francouzské koloniální impérium v Asii, nizozemské koloniální impérium v Asii, britské koloniální impérium v Asii, dějiny námořní války v 18. století, dějiny vojensví v 18. století, dějiny diplomacie v 18. století

SUMMARY*THE STRUGGLE OF EUROPEAN POWERS IN THE INDIAN OCEAN
DURING THE AMERICAN WAR OF INDEPENDENCE 1778–1783*

In the beginning of the study the author deals with a specification of Asian battlefields during the American War of Independence and shows various approaches to understanding this conflict and its relationship with other conflicts in Asia in the observed period. Then, the crucial information

about battle events on land and also naval Asian battlefields are presented. It is stated that the evaluation of results is used to be marked by the perspective of British-French fight in India. However, the battle, which is followed, is not only a component in the chain of British-French battles for India but a conflict of which results seemed to have the larger context. Furthermore, consequences of the war for a financial situation of the British East India Company as well as a definitive stabilization of a mutual relation between the British East India Company and the British state are underlined. Afterwards, it is emphasized how significant was a character of the war for the European trade in Asia (the decline of a Dutch and also French position, the entrance of new competitors into this trade) and for the future development of the whole Indian subcontinent (the failure of the last trial to establish a wide anti-English coalition).

Keywords: American War of Independence 1775–1783, the Second Anglo–Mysore War 1780–1784, the Fourth Anglo-Dutch War 1780–1784, French-British fight for India, British colonial expansion in India, French colonial imperium in Asia, Dutch colonial imperium in Asia, British colonial imperium in Asia, history of naval war in the 18th century, military history in the 18th century, history of diplomacy in the 18th century

Translated by Mgr. Hana Ferencová

PhDr. Michal Wanner, Ph. D.
odbor archivní správy a spisové služby
Ministerstvo vnitra ČR
Milady Horákové 133
166 21 Praha 6 – Dejvice
Česká republika
e-mail: michal.wanner@mvcr.cz

běh, ke zklidnění národnostní situace nepřispěly. Právě národnostní spory mezi Čechy a Němci nemálo přispěly i ke zhoršování postavení arcibiskupa Kohna v diecézi, které nakonec vyvrcholilo jeho rezignací.

RESUMÉ

KATOLICKÝ SJEZD V KROMĚŘÍŽI A V OLOMOUCI V ROCE 1901 V KONTEXTU NÁRODNOSTNÍCH SPORŮ

Katolické sjezdy byly pořádány v českých a moravských diecézích od konce 19. století. V roce 1901 se rozhodl olomoucký arcibiskup Theodor Kohn uspořádat katolický sjezd v olomoucké arcidiecézi. Nejednoduchá národnostní situace jej vedla k rozhodnutí, že byl uspořádán sjezd zvláště pro české (v Kroměříži) a německé (v Olomouci) obyvatelstvo. Program, výběr řečníků či témat byl prováděn v součinnosti s arcibiskupskou kurií, která dbala na to, aby sjezdy neměly politické vyznění či aby byli upřednostňováni řečníci z arcidiecéze.

Oba sjezdy byly velmi úspěšné, konaly se za hojně účasti lidu, vyzněly v církevním duchu. Určitá nespokojenost byla patrná na straně antiklerikálního tisku. Zároveň se však objevovaly zprávy o sporech mezi arcibiskupem a olomouckou městskou radou. Ani příznivé vyznění těchto sjezdů nezabránilo zhoršování se postavení arcibiskupa Kohna v diecézi, které pak vyvrcholilo jeho rezignací na olomoucký arcibiskupský stolec.

Klíčová slova: Theodor Kohn, olomoucká arcidiecéze, katolické sjezdy, nacionalismus

SUMMARY

CATHOLIC CONGRESS IN KROMĚŘÍŽ AND OLOMOUC IN 1901 – IN THE CONTEXT OF NATIONAL CONFLICTS

Catholic Congresses were organized in Bohemian and Moravian dioceses since the end of the 19th century. In 1901 Olomouc Archbishop Theodor Kohn decided to organize a Catholic congress in Olomouc archdiocese. The complicated national situation led him to the decision to divide the congress in two parts: for Czech inhabitants in Kroměříž and for German inhabitants in Olomouc. A programme, a choice of speakers or topics were created in a cooperation with archbishop's curia, which took care of non-political meaning of congresses as well as non-preferential choosing archdiocese's speakers. Both congresses were very successful, gave the religious impression only and a participation of people was high. However, certain discontentment seemed to be evident in anticlerical print. At the same time, news about conflicts between Archbishop and Olomouc city council appeared. Not even a favourable result prevented worsening Archbishop Kohn's position in the archdiocese, which later culminated in his resignation from Olomouc archbishop's throne.

Keywords: Theodor Kohn, Olomouc archdiocese, Catholic congresses, nationalism

Translated by Mgr. Hana Ferencová

PhDr. Jitka Jonová, Th.D.
Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění
Cyrilometodějská teologická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
Univerzitní 22
771 11 Olomouc
Česká republika
e-mail: jitka.jonova@upol.cz

RESUMÉ

OPOŽDĚNÁ NEZÁVISLOST DŽIBUTSKA:

STRATEGICKÉ POSTAVENÍ FRANCOUZSKÉ KOLONIE V AFRICE, CCA 1917–1977

Během koloniálního období přitahoval Roh Afriky zájmy řady mocností, zejména díky své strategické poloze spojující vnitrozemskou Afriku s Indickým oceánem, Blízkým východem a Středomořím. Od otevření Suezského kanálu se tak celý region stal významnou námořní cestou spojující evropské, asijské a africké obchodní trasy. Francouzské koloniální aktivity v Rohu Afriky začaly zhruba ve stejný čas a kulminovaly výstavbou železnice mezi Džibuti a Addis Abebou (dostavěné roku 1917). Všechny zmíněné aspekty hrály významnou úlohu při dekolonizaci území. Opožděná nezávislost Džibutska vyvolávala tenze mezi Francií a Etiopií, které se zkomplikovaly po nezávislosti Somálska v roce 1960, jehož teritoriální nároky zesílily v souvislosti s ideou tzv. Velkého Somálska.

Klíčová slova: Džibutsko, Etiopie, Somálsko, Francie, kolonialismus, železnice

SUMMARY

*THE BELATED INDEPENDENCE OF DJIBOUTI:
THE STRATEGIC POSITION OF THE FRENCH COLONY IN AFRICA,
CA. 1917–1977*

For decades, the Horn of Africa has attracted the attention of world powers, especially because of its strategic position on the geopolitical map, which enables it to control a strategically important region in the Middle East and in the Indian Ocean. Since the opening of the Suez Canal, the whole region has become one of the most important sea waterways connecting European, African and Asian trade routes. French colonial activities in the Horn started around the same time and culminated in the construction of a strategic railway from Djibouti to Addis Ababa. All of the above-mentioned aspects played a very significant role during the time of decolonization. The belated independence of the sea port of Djibouti caused tensions in Franco-Ethiopian relations, which became extremely complicated after the independence of Somalia, whose territorial claims had intensified after 1960.

Keywords: Djibouti, Ethiopia, Somalia, France, colonialism, railway

doc. PhDr. Jan Záhořík, Ph.D.
Centrum afrických studií
Katedra blízkovýchodních studií
Filozofická fakulta
Západočeská univerzita v Plzni
Sedláčkova 15
37 763 Plzeň
Česká republika
e-mail: jzahorik@khv.zcu.cz

Mgr. Jan Dvořáček
Centrum afrických studií
Katedra blízkovýchodních studií
Filozofická fakulta
Západočeská univerzita v Plzni
Sedláčkova 15
37 763 Plzeň
Česká republika
e-mail: dvoracekhonzal@seznam.cz

RESUMÉ

ČESKOSLOVENSKÝ ÚSTAV ZAHRANIČNÍ A POKUSY PROSADIT PÉČI O PODKARPATORUSKÉ KRAJANY

Československý ústav zahraniční měl za úkol pečovat o krajany československého původu v cizině. Nejednalo se však o oficiální ústřední státní úřad, nýbrž o pouhý spolek, třebaže za účasti několika ministerstev. Krajanům z Podkarpatské Rusi se během první republiky nedostalo náležité péče. Snahy ústavu, jednotlivců i některých organizací o nápravu tohoto stavu se nepodařilo fruktifikovat a náležitě využít. Ponechání volného pole maďarské a další Československu nepřátelské agitaci negativně ovlivnilo podkarpatské krajany a ti následně v protičeskoslovenském duchu ovlivňovali vývoj ve své bývalé vlasti, což se projevilo zejména za druhé republiky, ale částečně i za druhé světové války. Na druhou stranu Československý ústav zahraniční a někteří další si alespoň uvědomovali tento nedostatek a snažili se, byť neúspěšně, o nápravu daného stavu.

Klíčová slova: Československý ústav zahraniční, Podkarpatská Rus, krajané, krajanská péče

SUMMARY

CZECHOSLOVAK FOREIGN INSTITUTE AND ATTEMPTS TO ENFORCE CARE FOR SUBCARPATHIAN COUNTRYMEN

The Czechoslovak Foreign Institute was tasked with care for countrymen of Czechoslovak origin abroad. Nevertheless, it was not an official state office but only an organisation with a participation of few ministries. Compatriots from Subcarpathian Rus did not receive a proper care during the First Republic. Attempts of the institute, individuals as well as some organisations to rectify this state were not successful. As a result, a free sphere of Hungarian and other anti-Czechoslovak hostile agitation negatively influenced Subcarpathian countrymen who subsequently shaped the development in their former homeland in an anti-Czechoslovak spirit. This primarily became evident in the Second Republic but partially also during the World War II. On the other side, the Czechoslovak Foreign Institute and some others were aware of this shortcoming and tried to improve the situation, howbeit unsuccessfully.

Keywords: Czechoslovak Foreign Institute, Subcarpathian Rus, countrymen, compatriotic care

Translated by Mgr. Hana Ferencová

Mgr. David Hubený
Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945
Národní archiv
Archivní 4/2257
149 00 Praha 4
Česká republika
e-mail: David.Hubeny@nacr.cz

RESUMÉ*K POČÁTKŮM NĚMECKO-RAKOUSKÉ ROZTRŽKY (BŘEZEN – ČERVEN 1933)*

Pro meziválečnou dobu nezvyklá roztržka mezi Německem a Rakouskem pramenila z úsilí říšského kancléře Adolfa Hitlera provést co nejrychleji anšlus. V nacistických představách mělo být Rakousko degradováno z pozice suverénního státu na pouhou německou župu. Kabinet v čele s Engelbertem Dollfussem odmítal nacistickou vizi „rozmělnění“ alpské republiky v Německu a požadoval korektní jednání. O něčem takovém nechtěl Hitler ani slyšet a rozhodl se dosáhnout svého cíle záměrnými provokacemi. Ani ty však nepřinesly očekávaný efekt. Rakousko požadavky Německa nadále vytrvale odmítalo, čas od času ale ukázalo ochotu zasednout k jednacímu stolu. Po provokativní návštěvě bavorského ministra Hanse Franka vyhlásilo v květnu 1933 Německo vůči Rakousku tzv. Tausend Mark Sperre. Vzniklé nedorozumění na dlouhou dobu zásadním způsobem poznamenalo bilaterální vztahy obou zemí.

Klíčová slova: Německo, Rakousko, anšlus, Adolf Hitler, Engelbert Dollfuss, roztržka

SUMMARY*ABOUT THE BEGINNING OF GERMAN-AUSTRIAN CONFLICT
(MARCH–JUNE 1933)*

The unusual conflict between Germany and Austria in the interwar period resulted from the effort of Chancellor of Germany Adolf Hitler to achieve the Anschluss as soon as possible. In Nazi ideas, Austria ought to be degraded from a sovereign state to a position of a normal district. The Cabinet led by Engelbert Dollfuss refused the Nazi vision of annexation of the alpine republic to Germany and demanded politically correct treatment. Nevertheless, Hitler did not accept that and decided to reach his goal through intentional provocation. However, nor was it successful. Austria still resisted to German demands but from time to time they were willing to negotiate. After the provocative visit of Bavarian Minister Hans Frank, Germany declared the so called Tausend Mark Sperre on Austria in May 1933. The

misunderstanding that has arisen fundamentally left a mark on bilateral relations of both countries for a long time.

Keywords: German, Austria, anschluss, Adolf Hitler, Engelbert Dollfuss, conflict

Translated by Mgr. Hana Ferencová

PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D.
Národní archiv
Oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek
Archivní 4/2257
149 00 Praha 4 – Chodovec
Česká republika
e-mail: miroslav.septak@nacr.cz

RESUMÉ*STRÁŽ OBRANY STÁTU V POLITICKÉM OKRESE ŽAMBERK
V LETECH 1936–1939*

Jednotkou nasazenou v rámci Stráže obrany státu v politickém okrese Žamberk se stal první prapor SOS v čele s jeho velitelem mjr. Františkem Kynychem. Studie popisuje samotné ustanovení, vznik a popis činnosti Stráže obrany státu, na jejichž bedrech leželo zabezpečení a neprostupnost státní hranice v nejkrizovějším období to znamená v roce 1938. Taktéž bylo přistoupeno k charakteristice výzbroje a výstroje, motorizace, logistickému zabezpečení a dalším prvkům, které utvářely náplň práce těchto jednotek. V článku se nachází také vyobrazení několika ozbrojených střetů v příhraničních soudních okresech Králíky a Rokytnice v Orlických horách. Cílem práce je podrobný popis činnosti příslušníků Stráže obrany státu na severovýchodě Čech a tím pádem také osvětlení některých událostí v tomto regionu.

Klíčová slova: Stráž obrany státu, první prapor SOS, mobilizace, finanční stráž, Králíky, Rokytnice v Orlických horách

SUMMARY

STATE DEFENSE GUARD IN THE POLITICAL DISTRICT ŽAMBERK IN 1936–1939

A troop embattled under the State Defense Guard in the political district Žamberk became the first battalion SOS with its leader major František Kynych. The study describes origins and activities of the State Defense Guard which had to protect state borders in the most critical period, i.e. in 1938. Furthermore, the author examines arms and gear, motorization, logistic security and other elements which were a part of troops' work. The article also includes pictures of some armed conflicts in cross-border judicial districts Králíky and Rokytnice in the Orlické Mountains. The aim of the research is a detailed description of activities of the State Defense Guard's members in North-Eastern Bohemia which also clarifies some events in this region.

Keywords: State Defense Guard, first battalion SOS, mobilization, finance guard, Králíky, Rokytnice in the Orlické Mountains

Translated by Mgr. Hana Ferencová

Bc. Jan Lukáč
Čapkova 536
517 21 Týniště nad Orlicí
Česká republika
email: Lukac.J@seznam.cz

RESUMÉ

BEZPEČNOSTNÍ POMĚRY NA TĚŠÍNSKU V OBDOBÍ TŘETÍ REPUBLIKY VE SVĚTLE PAMĚTNÍCH KNIH STANIC SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI

Studie přibližuje aspekty bezpečnostní služby v národnostně smíšené oblasti Těšínska od obnovy československé správy na jaře 1945 po první měsíce komunistického režimu v roce 1948. Na základě komparace „oficiální“ historie zachycené v pamětních knihách s dochovanou úřední agendou usilujeme nejen o zmapování vývoje bezpečnostní situace v regionu, ale též o zachycení postupné politizace a ideologizace policejní služby pod vlivem komunistické strany.

V bezprostředně poválečném období lze pozorovat vysokou míru personální a strukturální kontinuity s érou před rokem 1938. K hlavním úkolům bezpečnostního sboru patřily úkony spojené s odsunem německého obyvatelstva a vyšetřováním válečných zločinů a případů kolaborace. Dominantní bezpečnostně-politický problém představovalo česko-polské napětí, které se po smlouvě mezi oběma státy v roce 1947 uklidnilo pouze částečně. Kriminální kauzy jsou dokumentovány pouze torzovitě, stejně tak lze usuzovat na jistou bagatelizaci excesů příslušníků československé a sovětské armády. V pamětních knihách můžeme pozorovat postupné vytěšňování zmínek o meziválečné republice a po únoru 1948 úplnou ideologizaci a uniformitu kronikářských záznamů.

Klíčová slova: Sbor národní bezpečnosti, třetí Československá republika, Těšínsko, odsun Němců, česko-polské vztahy, komunismus

SUMMARY

*SECURITY SITUATION IN TĚŠÍNSKO DURING THE THIRD REPUBLIC
IN THE LIGHT OF COMMEMORATIVE RECORDS
OF NATIONAL SECURITY CORPS' STATIONS*

The study deals with aspects of security forces in the nationally mixed region of Těšínsko from the restoration of Czechoslovak administration in the spring 1945 to first months of the Communist regime in 1948. Based on a comparison of “official” history recorded in commemorative administrative records, the text describes not only a development of the regional security situation but also gradual politicization and ideologization of police service under the influence of the Communist Party.

In the immediate post-war period, it is possible to observe a large degree of personal as well as structural continuity with the era before the year 1938. The principal tasks of the security corps were activities connected with the expulsion of Germans, investigation of war crimes and collaboration. The prime security-political concern was a Czech-Polish tension, which partially calmed down after concluding a treaty between both states in 1947. Criminal cases were recorded only fragmentarily and in the same spirit it may be supposed a certain belittlement of excesses related to soldiers of Czechoslovak and Soviet armies. As commemorative records suggest, references about interwar period were gradually forced out and after February 1948, one can notice complete ideologization and uniformity of chronicle records.

Keywords: National Security Corps, Third Czechoslovak Republic, Těšínsko, expulsion of Germans, Czech-Polish relations, Communism

Translated by Mgr. Hana Ferencová

Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.
Slezské zemské muzeum
Národní památník II. světové války
747 63 Hrabyně 192
Česká republika
e-mail: kolar@szm.cz

RESUMÉ

*MOŽNÉ APLIKÁCIE NARATÍVNEHO KONŠTRUKTIVIZMU HAYDENA WHITA
PRI HISTORIOGRAFICKEJ ANALÝZE DIEL MILANA STANISLAVA ĎURICU
A FRANTIŠKA VNUKA*

Táto štúdia je zameraná na skúmanie možností aplikácie teoretického rámca Haydena Whita pri analýze historických narácií Milana Stanislava Ďuricu a Františka Vnuka, ktorí sú hlavnými predstaviteľmi slovenskej exilovej historiografie. Z teoretického dedičstva Haydena Whita ide o aplikáciu jeho chápania procesu tvorby historickej narácie, historického subjektu, významu metafory v historickej narácii, historickej pravdy, ideologickej pozície historika, prepojenia historickej narácie a ideológie, problému mýtu a ideológie ako určitej praxe reprezentácie, historickej narácie ako morálnej alegórie a model napĺňania figúry. Štúdia je súčasne aj pokusom o verifikáciu uvedených Whitových teoretických východísk na empirickej báze historických textov M. S. Ďuricu a F. Vnuka.

Kľúčové slová: Hayden White, Milan Stanislav Ďurica, František Vnuk, historická narácia, historická reprezentácia, ideológia, explanačná štruktúra, zápletková štruktúra, metafora, alegória, ikona

SUMMARY

*POSSIBILITY APPLICATIONS OF WHITE'S NARRATIVE CONSTRUCTIVISM
IN HISTORIOGRAPHICAL ANALYSIS OF SELECTED WORKS
BY MILAN STANISLAV ĎURICA AND FRANTIŠEK VNUK*

This study is focused on researching the potential application of the theoretical framework of Hayden White in analysing selected historical narrations by Milan Stanislav Ďurica and František Vnuk. These two historians were the main protagonists of the Slovak exile historiography. The article deals with the application of the following White's concepts: the formation of historical narration, historical subjects, the meaning of the metaphor in historical narration and historical truth. In analysing of historians texts author concerned with the ideological position of a historian, the relationship between historical narration and ideology. The problem of myth and ideology is connected with a certain practice in representation, historical narration as a moral allegory, and the model of figure filling. The study also represents an attempt at a verification of the aforementioned theoretical concepts on the empirical basis of historical texts by M. S. Ďurica and F. Vnuk.

Keywords: Hayden White, Milan Stanislav Ďurica, František Vnuk, historical narration, historical representation, ideology, explanatory structure, climax structure, metaphor, allegory, icon

Mgr. Martin Vašš, Ph.D.
Katedra slovenských dejín
Filozofická fakulta
Univerzita Komenského v Bratislave
Gondova 2
814 99 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: vass@fphil.uniba.sk

nástrojů, unikátní skalní malby, setkali se se skupinou Aboriginců, téměř nedotčených civilizací. Po skončení práce se výprava vrátila do Sydney podél východního pobřeží. Do Československa vědci dovezli asi 4 000 kamenných nástrojů, seker, nožů, hrotů k oštěpům apod., kolekci maleb z kůže a dalších 150 předmětů. Z dovezených materiálů byla v roce 1971 v muzeu Anthropos v Brně uspořádána výstava. O výsledcích výzkumu účastníci referovali v odborných časopisech. Došlo i na popularizaci – v televizi byl vyslán několika-dílný film kameramana Jiřího Vrožiny *Za lidmi doby kamenné*. O průběhu celé expedice napsal J. Brinke knihu.⁵⁷ V roce 1986 prováděli v Austrálii výzkumy českoslovenští speleologové.⁵⁸

8 Závěr

Pramenný materiál z proveniencí ministerstva zahraničních věcí komunistického Československa a jeho generálního konzulátu v australském Sydney poskytuje v základním rozměru vcelku plastický obraz o podobě oficiálních vztahů Austrálie a Československa v podmínkách komunistického režimu v kontextu bipolárně rozděleného světa ve druhé polovině 20. století. I přes odlišné ideologické a politické přístupy oba státy spolu na nejzákladnější platformě komunikovaly po celé sledované období. Pro druhé dvacetiletí komunistického režimu v Československu je doloženo rozšíření vzájemných kontaktů a komunikace. Zájem na širší spolupráci, zejména v hospodářské oblasti, vykazovaly oba státy, jak dokládá na některých vybraných ilustračních příkladech tento text.

RESUMÉ

ČESKOSLOVENSKO-AUSTRALSKÉ VZTAHY VE DRUHÉ POLOVINĚ 20. STOLETÍ

Studie je zaměřena na nejzákladnější zmapování a prvotní charakteristiku oficiálních vztahů mezi vládami Československé republiky a Australského svazu, s prioritní pozorností na etapu komunistického režimu v Českosloven-

⁵⁷ BRINKE, Josef: *...a znali jen kámen*. Praha 1971.

⁵⁸ V polovině devadesátých let působil v Austrálii expedice geografů z Karlovy univerzity v Praze.

sku ve druhé polovině 20. století. V rámci výkladu jsou ilustračně uvedeny některé konkrétní typy a formy vzájemného zájmu sledovaných států o sebe navzájem a preferované zájmové oblasti a témata československé komunistické vlády z australského života a společenského dění. Jedná se o mikrosondy zacílené do vybraných zájmových oblastí oficiálních vlád obou sledovaných států a jejich institucí.

Základním a dosud historiky nevyužitým pramenným materiálem k danému výzkumnému úkolu jsou písemnosti z provenience Ministerstva zahraničních věcí ČSR a ČSSR a zastupitelského úřadu československé vlády v Austrálii, uložené v Archivu Ministerstva zahraničních věcí České republiky ve fondech Teritoriální odbory – Austrálie podle stanovených časových úseků. Písemnosti vypovídají o oblastech zájmu československé vlády v případě australské vnitřní a zahraniční politiky, podávají obecnou charakteristiku státu v jednotlivých časových úsecích se zaměřením na počet obyvatelstva, členství v mezinárodních organizacích, zájmové oblasti vývozu a dovozu zboží apod. Dále materiály ilustrují stav oficiálních československo-australských vztahů, přináší generálním konzulátem v Sydney zjištěné informace o počtu a aktivitách československých exulantů.

I přes odlišné ideologické a politické přístupy oba státy spolu na nejzákladnější platformě komunikovaly po celé sledované období. Pro druhé dvacetiletí komunistického režimu v Československu je doloženo rozšíření vzájemných kontaktů a komunikace. Zájem na širší spolupráci, zejména v hospodářské oblasti, vykazovaly oba státy, jak dokládá na některých vybraných ilustračních příkladech tento text.

Klíčová slova: historie, Československo, Austrálie, 20. století, mezinárodní vztahy, bilaterální vztahy, studená válka, emigrace

SUMMARY

CZECHOSLOVAK-AUSTRALIAN RELATIONS IN THE SECOND HALF OF THE TWENTIETH CENTURY

The paper aims at the basic and initial characteristic of official relations between governments of the Czechoslovak Republic and Australia, particularly during the Communist era in Czechoslovakia in the second half of the 20th century. It also examines some concrete types and forms of mutual

THE AUTHORS AND SUMMARIES

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc.

Prof. PhDr. Jana Burešová, CSc. gives lectures on modern history at the Department of History at the Philosophical Faculty of the Palacký University Olomouc. In her research she is focused on selected history issues of the 20th century; particularly history of Czechoslovak exile, gender history, history of the Communist regimes – especially changes in the rural areas in relation to the so-called collectivization of agriculture. Furthermore, she deals with regional history.

*Czechoslovak-Australian Relations in the Second Half
of the Twentieth Century*

The paper aims at the basic and initial characteristic of official relations between governments of the Czechoslovak Republic and Australia, particularly during the Communist era in Czechoslovakia in the second half of the 20th century. Despite the different ideological and political attitudes, both states communicated with each other at the basic level during the whole examined period. The interest in more intensive cooperation, especially in economy, could be found in both states.

Mgr. Jan Dvořáček

Jan Dvořáček is a doctoral student at the Department of Middle Eastern Studies, Faculty of Philosophy and Arts, University of West Bohemia in Pilsen. He focuses on Czechoslovak-Ethiopian relations and French colonial presence at the Horn of Africa. He has published few studies on this topic in the Czech Republic as well as abroad.

*The Belated Independence of Djibouti:
The Strategic Position of the French Colony in Africa, ca. 1917–1977*

The study deals with a specific position of a small French territory, which became the last continental colony of France in Africa. The focus is given on the economic, political and ethnic area in Djibouti on the background of significant geopolitical changes in Africa, which led to its gradual political emancipation. On one hand, the exceptional status of the last colony was

caused by a strategic geographic position, on the other hand, by strong relations to France, which made a claim to this territory since mid-19th century.

Mgr. Michal Faist

Mgr. Michal Faist is currently a doctoral student at the Institute of History, the Faculty of Arts of the University Hradec Králové (a field of study: Czech and Czechoslovak History). As a co-author and partially as a co-editor he participated in the collective monograph: *Východočeská šlechta, její sídla a teritoria*. Except for topics related to Eastern Bohemia, he is also focused on biographies of Czech Hussite and Catholic warriors who became famous abroad after the Hussite Wars.

John Jiskra from Brandýs at the Height of the Power 1445–1451

The study is focused on activities of the Czech warrior of Moravian origins John Jiskra from Brandýs as well as his role in the administration of the Hungarian kingdom. As a prominent representative of the king's party he diplomatically and militarily clashed with John Hunyadi who attempted to gain power at the expense of king Ladislaus the Posthumous and to establish the monarchy of the estates in Hungary. With the use of military Jiskra fought against repeated efforts to restrict his and king's power, which culminated in his victory at the battle near Lučenec in 1451.

Mgr. David Hubený

David Hubený, an archivist and a historian, studied history at the Faculty of Arts, Charles University in Prague in years 2004–2009 and since 2008 he has worked in the National Archive at the Department of local and state administration collection from years 1918–1945. In the period of 1918–1945 he professionally focuses on history of interwar Czechoslovakia, resistance movements during World War II, security forces, Subcarpathian Rus and regional history of Rakovnícko and Slánsko.

*Czechoslovak Foreign Institute and Attempts to Enforce Care for
Subcarpathian Countrymen*

The study deals with attempts leading to the establishment of Subcarpathian department under the Czechoslovak Foreign Institute, which ought to become an umbrella organisation of care for Czechoslovak countrymen. To all intense and purposes, during the whole existence the institute experienced a certain shortcoming in fact that it was not more concentrated on Subcarpathian countrymen. Nevertheless, trials to rectify this state did not reach a desired goal which became negatively evident in the political development of Subcarpathian Rus.

PhDr. ThLic. Jitka Jonová, Th.D.

She graduated from Catholic theology at the Sts Cyril and Methodius Faculty of Theology, Palacký University Olomouc in 2005 and at the Philosophical Faculty of the same university – history in 2007 and history of art in 2013. In 2011 she completed her doctoral study in practical theology with the specialization in ecclesiastical history by the defence of the doctoral thesis called *Theodor Kohn. Archbishop of Olomouc, Titular Archbishop of Peleusia* (supervisor: prof. F. X. Halas). Since 2008 she works as a lecturer at the Department of Church History and History of Christian Art at CMFT. She focuses on Bohemian and Moravian ecclesiastical history of the 19th and early 20th century from the perspective of the Holy See diplomacy.

*Catholic Congress in Kroměříž and Olomouc in 1901 – in the Context
of National Conflicts*

Catholic Congresses were also organized in Bohemian lands since the end of the 19th century. The study presents the Catholic congress organized separately for Czechs and Germans in Kroměříž and Olomouc in 1901. Durings preparations as well as a course of the congress, the stress was put on mutual national conciliation (German congress in Olomouc was visited by Czech deputation and the other way around). Although both congresses passed off successfully, they did not contributed to calming national issues.

Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.

Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D. graduated at the Department of History at the Philosophical Faculty of Palacký University in Olomouc. Since 2012 he has been working in the Silesian Museum in Opava. He concentrates on history of the armed forces in Czech lands in the first half of the 20th century and their reflection in the historical memory. In the long run, he especially deals with internal running of the Czechoslovak gendarmerie in the interwar period.

*Security Situation in Těšínsko during the Third Republic
in the Light of Commemorative Records of National Security Corps' Stations*

The study deals with activities of National Security Corps' stations in Těšínsko in the years 1945–1948. The research is primarily based on contemporary commemorative records and administrative records that survived only in fragments. The focus is not only given on duties of police work and security situation in a frontier area but also on transformation which security forces underwent after the World War II.

Bc. Jan Lukáč

The author is a student of Master's study programme in history at the Historical Institute of the Faculty of Arts, Hradec Králové University. He focuses on history of the Orlické Mountains in the period between 1938 and 1945. Moreover, he deals with a post-war retribution and fulfilment of the "Small Retribution Decree" in the region Šumperksko.

State Defense Guard in the Political District Žamberk in 1936–1939

As a consequence of a situation abroad and a critical political development in Czechoslovakia itself, special units of the State Defense Guard were established. These troops ought to protect state borders as well as cooperate in defence of the republic. The Orlické Mountains belonged under the leadership of the first battalion SOS, of which residence was placed in Rychnov nad Kněžnou. Members of the battalion participated in armed conflicts with Sudeten German groups.

PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D.

He studied history and political science at the Faculty of Arts, Charles University in Prague. In 2013 he defended his doctoral thesis. Currently, he works as an archivist in the National Archive at the Department of collections of non-state provenance and also an employee of the central registry of the Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture in Prague. He repeatedly participated in research stays in Austria and Germany. He focuses on Czechoslovak history, history of German speaking countries in the 20th century – their political and party system, and a political marketing in Austria.

About the Beginning of German-Austrian Conflict (March–June 1933)

The study examines causes of increased tension between Germany and Austria in spring 1933. This analysis is based on unpublished Czechoslovak, German and Austrian sources, period print as well as secondary literature. Nazi Germany planned the Anschluss at all costs and by using all the means with no respect to historical and cultural specifics of the subalpine republic. On the contrary, Austria demanded politically correct treatment.

Mgr. Josef Šrámek, Ph.D.

Mgr. Josef Šrámek works as a historian at the Museum of Eastern Bohemia in Hradec Králové. Besides, he works as an external collaborator of the Centre for Medieval Studies, the Academy of Sciences of the Czech Republic and Charles University in Prague. He focuses on Czech history of Přemyslid period with emphasis on ecclesiastical history and history of the Benedictine Order. He also deals with history of the Austro-Prussian War in 1866.

*The Formation of the Monastic Domain
in the Thirteenth and Fourteenth Century
through the Example of Benedictine Provostries
in Police nad Metují and Broumov*

The paper deals with history of North-Western Bohemia in High Middle Ages. It describes the Benedictine colonisation of this region, which began

on the threshold of the 13th century, with emphasis on the foundation and consolidation of subsidiary Břevnov monasteries in Police nad Metují and in Broumov. History of these monasteries as a well-documented example of a foundation from scratch represents an appropriate demonstration of provostry's role in the medieval ecclesiastical administration and a flexible reaction to modern trends of that period.

Mgr. Martin Vašš, Ph.D.

Mgr. Martin Vašš, Ph.D. works as a lecturer at the Department of Slovak History, Faculty of Philosophy, Comenius University in Bratislava. He focuses on political and cultural history of Slovakia in the first half of the 20th century. Moreover, he concerns himself with theoretical and practical questions of historiography. He is the author of the monograph *Slovenská otázka v 1. ČSR (1918–1938)* (Martin 2011), two studies in the manner of a monograph and many other studies and articles.

*Possible Applications of Hayden White's Narrative Constructivism
in Historiographical Analysis of Selected Works
by Milan Stanislav Ďurica and František Vnuk*

This study is focused on researching the potential application of the theoretical framework of Hayden White in analysing selected historical narrations of Slovak exile historians Milan Stanislav Ďurica and František Vnuk. The innovative approach and new questions in historiographical analysis should be apparent in the application of White's theoretical concepts, i.e. the formation of historical narration, historical subjects, the meaning of the metaphor in historical narration, historical truth, the ideological position of a historian, the relation between historical narration and ideology, the problem of myth and ideology as connected with a certain practice in representation, historical narration as a moral allegory, and the model of figure filling.

PhDr. Michal Wanner, Ph.D.

PhDr. Michal Wanner, Ph.D. graduated in History – Archaeology at the Faculty of Arts, Charles University in Prague. Since 1992 he has been working in archival science, however, he consistently cooperates with the Institute of World History, Charles University. He primarily focuses on Eurasian trade, diplomatic and cultural relations and also conflicts among world powers in Asia. He has published approximately two hundreds of studies and articles in history in the Czech Republic and abroad as well. It is possible to mention his monographs such as *Sedmiletá válka v Orientu* (Prague 2001) and *Zrození impéria. Východoindická společnost a britský stát 1600–1773* (Prague 2003).

*The Struggle of European Powers in the Indian Ocean
during the American War of Independence 1778–1783*

The study summarizes the development on Asian battlefields during the American War of Independence and underlines the consequences of the war for a position of all European powers in Asia, for the Eurasian trade as well as a power situation in the whole Indian subcontinent.

doc. PhDr. Jan Záhořík, Ph.D.

Jan Záhořík is a leader of the Centre for African Studies at the Department of Middle Eastern Studies, Faculty of Philosophy and Arts, University of West Bohemia in Pilsen. He deals with modern history of sub-Saharan Africa, especially Ethiopia. He is the author of many books and studies in the Czech Republic as well as abroad.

*The Belated Independence of Djibouti:
The Strategic Position of the French Colony in Africa, ca. 1917–1977*

The study deals with a specific position of a small French territory, which became the last continental colony of France in Africa. The focus is given on the economic, political and ethnic area in Djibouti on the background of significant geopolitical changes in Africa, which led to its gradual political emancipation. On one hand, the exceptional status of the last colony was caused by a strategic geographic position, on the other hand, by strong relations to France, which made a claim to this territory since mid-19th century.

HISTORICA OLOMUCENSIA
48–2015

SBORNÍK
PRAĆÍ HISTORICKÝCH

XXXVIII

PhDr. Ivana Koucká, Mgr. Zdeňka Žáčková
(editorky)

Recenzenti Historica Olomucensia, 48–2015,
Sborník prací historických, XXXVIII.

prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc., doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc., Mgr. Radek Galaš,
doc. PhDr. Josef Harna, CSc., prof. ThDr. Cyril Hišem, Ph.D., Mgr. Jan Hrdina, Ph.D.,
prof. Mgr. Libor Jan, Ph.D., PhDr. Jiří Jurok, CSc., PhDr. Adriana Kičková, Ph.D.,
doc. PhDr. Jan Klíma, prof. PhDr. Ján Lukačka, CSc., doc. PhDr. Peter Mičko, Ph.D.,
Mgr. Alena Mikulášová, Ph.D., PhDr. Lukáš Novotný, CSc., prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc.,
PhDr. Jiří Plachý, Ph.D., Mgr. Radek Pokorný, PhDr. Petr Prokš, CSc.,
Mgr. Kateřina Rudincová, Ph.D., prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.,
doc. PhDr. Juraj Šuch, Ph.D., PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.,
Mgr. et Mgr. Andrej Toth, Ph.D., prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Koucká
Odpovědná redaktorka: Mgr. Jana Kreiselová
Technická redaktorka: RNDr. Helena Hladišová

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
www.upol.cz/vup
vup@upol.cz

Olomouc 2015

1. vydání

ISSN 1803-9561